

Bij Utrecht: linksaf

Programma SP gemeenteraadsverkiezingen 2022 Utrecht, vastgesteld: ledenvergadering 17-1-2022.

INLEIDING

Utrecht is populair. We liggen in het midden van het land. Héél veel banen zijn binnen een uur reizen te bereiken. De prachtige binnenstad, de winkels en horeca en het grote culturele aanbod trekken veel mensen aan. Iedereen wil hier wonen. Dat is mooi, het zorgt voor leven in de brouwerij.

Maar de keerzijde is dat de Utrechters met een modaal en lager inkomen worden weggedrukt uit de stad. Als je gestudeerd hebt aan de universiteit wordt je belang prima vertegenwoordigd in de gemeenteraad, maar wie komt er op voor de MBO-ers? Bij het aantrekken van werkgelegenheid wordt vooral ingezet op commerciële dienstverlening, distributiecentra en 'nieuwe economie', maar dat levert aan de onderkant vooral wegwerpbanen op. Die steeds vaker worden ingevuld met arbeidsmigranten.

De SP zet zich in voor een socialer Utrecht. Waar de aandacht van de gemeenteraad niet alleen uitgaat naar de groei van de stad, maar ook naar een fatsoenlijke thuiszorg en goed basisonderwijs in alle wijken. Waar de aandacht bij de woningbouw niet alleen gaat naar zonnepanelen en warmtepompen, maar ook naar betaalbare woonlasten. We zetten ons ook in voor een leefbaarder Utrecht. De SP was als enige partij door de jaren heen in Tweede Kamer, Provinciale Staten en gemeenteraad altijd tegen de verbreding van de A27. We zijn voorstander van het toevoegen van betaalbare woningbouw in de stad, mits dat gecombineerd wordt met verbetering van de voorzieningen in de wijken en beter openbaar groen. Met meer aantrekkelijke wandel- en fietsroutes en sportvoorzieningen in de buurt. Alleen dan profiteren alle inwoners van de groei van de stad.

Waar strijdt de SP vóór?

1. Betaalbare woningbouw, vooral van ruime appartementen die zowel geschikt zijn voor doorstroom van senioren als voor starters
2. Goede basisgezondheidszorg en basisonderwijs in alle wijken
3. Alle kinderen aan het sporten
4. Klimaatbeleid dat betaalbaar is voor iedereen en gecombineerd wordt met het vergroenen van de stad
5. Een toegankelijke stad met gebouwen en openbare ruimte die geen drempel opwerpen voor onze inwoners en bezoekers

Waar knokt de SP tegen?

1. Tegen de oprukkende distributiecentra en bezorgdiensten met hun wegwerpbanen
2. Tegen nóg meer autoasfalt
3. Tegen verkoop van sociale huurwoningen
4. Tegen schandalig lange wachtlijsten in de thuiszorg en de GGZ
5. Tegen racisme en discriminatie

EEN ZORGZAME STAD

Goede zorg is een mensenrecht en moet daarom beschikbaar zijn voor iedereen. In de huidige praktijk is dit niet het geval. Marktwerking in de zorg heeft van zorgverlening een verdienmodel gemaakt en van de patiënt een product. De afgelopen tientallen jaren hebben we de bureaucratie enorm toe zien nemen, omdat iedere (be)handeling tot in de details omschreven en verantwoord moet worden voor de zorgverzekeraar. Marktwerking en bureaucratie hebben gezorgd voor een groeiende tweedeling in de zorg, waarbij de mensen met chronische ziektes of beperkingen en lage inkomens aan het kortste eind trekken.

Zorg moet er zijn voor iedereen die dat nodig heeft en mag nooit afhankelijk zijn van de dikte van je portemonnee. De SP wil dat de gemeente de verantwoordelijkheid neemt om de groeiende tweedeling in de zorg te bestrijden. De SP staat voor menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. Wij laten niemand vallen. Wij organiseren de zorg op buurtniveau, dicht bij de mensen en zonder bureaucratie. Alle Utrechters krijgen toegang tot een gezondheidscentrum in de buurt en we brengen de wijkverpleegkundige terug.

Weg met de marktwerking

Er komt een einde aan de marktwerking in de zorg onder regie van de gemeente. Zorgtaken en welzijnswerk worden niet meer aanbesteed. Er worden convenanten gesloten met zorgaanbieders, waarin de best mogelijke zorg en hulp voor een langere tijd wordt geregeld. Hierbij maken kleine aanbieders evenveel kans als grote. We betalen eerlijke tarieven voor de gemeentelijke thuiszorg, die kleinschaliger georganiseerd wordt.

De gemeente sluit convenanten af met zorgverzekeraars om de thuiszorg (persoonlijke zorg, verpleging en begeleiding) te organiseren volgens het Buurtzorg-concept: zelfsturende, professionele teams die bepalen welke zorg nodig is. Ook de huishoudelijke zorg kan daarbij aansluiten. We doen geen zaken met zorgaanbieders die slecht omgaan met hun zorgmedewerkers en waarbij de top zich verrijkt.

Covid-19

Covid-19 heeft een grote invloed op het welzijn in onze stad. Ook in 2022 zullen dit virus en de gevolgen daarvan nog een rol spelen. Om ervoor te zorgen dat iedereen die dat wil volledig gevaccineerd wordt tegen het virus starten we een gerichte meertalige campagne vaccineren in wijken waar de vaccinatiegraad laag is. Voor iedereen met de U-pas zijn er via de gemeente gratis hulpmiddelen beschikbaar voor de dan geldende bestrijdingsmaatregelen. Daarnaast starten we een onderzoek naar de bredere gezondheidseffecten van Corona, zoals vereenzaming, psychologische problemen en een slechtere fysieke gesteldheid, bijvoorbeeld door longproblemen of minder beweging.

Jeugdzorg

Kinderen die jeugdzorg nodig hebben, wachten gemiddeld ruim tien maanden voordat ze die krijgen. Toen de gemeenten in 2015 verantwoordelijk werden voor de jeugdzorg ging dat gepaard met een fikse landelijke bezuiniging die tot een kaalslag heeft geleid. Sindsdien bestaan er wachtlijsten van maanden tot meer dan een jaar, waardoor kinderen en gezinnen te lang moeten wachten op hulp. Jeugdzorgprofessionals hebben een te hoge werkdruk en te maken met veel regels, baanonzekerheid en hoge lasten.

Het kind komt weer centraal te staan in de jeugdzorg. We organiseren de zorg dicht in de buurt, voorkomen dat instanties langs elkaar heen werken en we pakken de wachtlijsten aan. We willen meer gezinshuizen en pleeggezinnen. We zetten professionals en cliënten zoveel mogelijk zelf aan het roer in de jeugdzorg. Daarnaast verminderen we de druk op jeugdzorg door het regelen van preventieve voorzieningen buiten de Jeugdzorg.

Zorg in de buurt

We zorgen ervoor dat het buurtteam breder toegankelijk wordt, in het bijzonder voor 'sleutelfiguren' en duurzame bewonersinitiatieven of -organisaties die zich met zorg en welzijn in de wijk bezighouden. De buurtteams worden ondergebracht in een onafhankelijke (gemeentelijke) stichting, waar alle werknemers bij in dienst zijn. Er komt een oproeppool van mensen die binnen de wijkteams werkzaam zijn. De wijkteams worden versterkt met GGZ-deskundigheid, afhankelijk van de wijk. Om zorgmijders en verwarde mensen goed te helpen wordt bemoeizorg ingezet.

We behouden plekken voor dagopvang en dagbesteding voor dementerende ouderen, verstandelijk gehandicapten en mensen met een psychiatrische ziekte. Deze groepen verdienen professionele, op hun situatie toegespitste hulp en zorg.

Ouder worden in het Zorgbuurthuis

Zorgbuurthuizen zijn een plek waar je oud kunt worden, in je eigen vertrouwde buurt. Waar je samen kunt wonen met je partner, ook als de een zorg nodig heeft en de ander niet. Met vers eten en vaste, bekende gezichten. Zonder de lange gangen van het oude verzorgingshuis, maar kleinschalig, zoals thuis. Het Zorgbuurthuis heeft ook een buurtfunctie voor gezamenlijke maaltijden en activiteiten.

De SP wil dat deze Zorgbuurthuizen er komen in Utrecht en maakt er werk van dat er de komende jaren ten minste één wordt geopend. Dat kan ook in samenwerking met sportverenigingen of scholen, zodat bestaande accommodaties beter worden benut. We gaan het sluiten van verzorgingshuizen tegen en maken met de woningcorporaties afspraken over het toevoegen van groepswonen voor ouderen.

Goede mondzorg voor ieder kind

Landelijk gaat één op de vijf kinderen niet voor controle naar de tandarts; in Overvecht is dit één op de drie. Wij vinden dat onverteerbaar. Een goed gebit is een belangrijk onderdeel van een goede gezondheid en dat begint bij goede tandartszorg voor de jeugd: preventie van tandproblemen is belangrijk vanaf de eerste tand. Daarom komt er goede en langdurig voortgezette voorlichting aan kinderen en verzorgers door tandartsen of mondhygiënisten op consultatiebureaus, scholen en tandartspraktijken. Daarnaast regelt de gemeente gratis vervoer naar de tandartspraktijk met schoolbusjes en/of een mobiele tandartspraktijk of schooltandarts.

Mantelzorg

Het landelijke beleid zet sterk in op mantelzorg. Mantelzorg mag nooit een vervanging worden van professionele zorg, maar is een waardevolle aanvulling op de zorg. Dit mag door de gemeente meer gewaardeerd worden, die daarom zorgt dat er een mantelzorgtoeslag komt. Mantelzorgers worden betrokken bij gemeentelijk beleid op het gebied van zorg. Respijtzorg voor overbelaste mantelzorgers wordt uitgebreid.

WMO

Onder de WMO vallen heel veel verschillende vormen van zorg en hulp, zoals vervoer, hulpmiddelen, huishoudelijke zorg (hulp bij huishouden), dagbesteding, hulp met taal en computer, dakloosheid, 24-uurs opvang/beschermd wonen, etc. De uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) kampt met een groot gebrek aan maatwerk voor de cliënten die hiermee te maken hebben. In het ambtenarenapparaat van de gemeente is lang niet altijd de juiste kennis aanwezig om iemand goed te kunnen helpen. Of iemand ondersteuning of huishoudelijke zorg nodig heeft, en welke en hoeveel moet vastgesteld worden door mensen die er het meeste verstand van hebben. Een indicatie kan dus prima door het buurtteam, in samenwerking met wijkverpleegkundige of huisarts, gesteld worden. Daarnaast werken we aan verbetering van kennis bij ambtenaren en aan het meer en beter inzetten van ervaringsdeskundigheid.

De WMO Cliëntenraad is van groot belang om het perspectief van WMO-clieënten en belangenorganisaties mee te nemen in het maken en evalueren van beleid. Om ervoor te zorgen dat het systeem beter voor de doelgroep gaat werken wordt de positie van de WMO Cliëntenraad verstevigd en hun zichtbaarheid vergroot. De ondersteuning van de WMO Cliëntenraad wordt uitgebreid. Vanuit de gemeente wordt beter gecommuniceerd dat de WMO Cliëntenraad er is. Zo wordt gewerkt aan een beter bereik van de raad.

We zetten een gemeentelijk klachtenmeldpunt op voor klachten en misstanden in de WMO-zorg die te maken hebben met de huishoudelijke zorg en de levering en reparatie van hulpmiddelen. Zo pikken we klachten beter op en kunnen we structurele misstanden beter aanpakken. Er komt een einde aan de aanbestedingen in de huishoudelijke zorg. De gemeente neemt de huishoudelijk zorgmedewerkers zelf in dienst.

STOP DE SLOOP VAN DE BETAALBARE HUISVESTING

De politiek stond erbij en keek ernaar hoe de wachttijd voor een sociale huurwoning opliep tot gemiddeld tien jaar, terwijl prijzen buiten het sociale segment de pan uit rezen. Huurwoningen worden gesloopt of verkocht en daarvoor komen overwegend dure huizen terug, onbereikbaar voor de eerdere bewoners. In plaats van dat een fatsoenlijke woning wordt gezien als een grondrecht voert de markt de boventoon en is het zicht verloren op voldoende en betaalbare huisvesting voor iedereen. Meer dan 800.000 huishoudens houden na het betalen van de huur te weinig geld over voor dagelijkse uitgaven. Steeds meer huurders met flexcontracten moeten maar afwachten waar ze over een jaar kunnen wonen, als hun huidige contract is afgelopen.

De SP Utrecht zet zich in om op gemeentelijk niveau het tij te keren. Wij investeren in betaalbaar wonen en goed onderhoud in de wijken. We verlagen de gemeentelijke belastingen voor 80% van de huishoudens en we pakken huisjesmelkerij aan. Studeren in Utrecht moet toegankelijk blijven; studenten moeten niet afzien van een studie in Utrecht omdat ze geen woning kunnen vinden. Er komen meer sociale huurwoningen in Utrecht en prijzen voor de overige huursegmenten worden aan banden gelegd.

Sociale huurvoorraad moet weer groeien

De gemeente houdt vast aan het beleid om minstens 35% sociale huur te realiseren in nieuwbouwgebieden. We zorgen ervoor dat deze vuistregel wordt nageleefd. De eisen aan verkoop en liberalisatie van sociale huur worden aangescherpt: de som van nieuwbouw, verkoop en liberalisatie moet ruimschoots positief zijn; verkopen of liberaliseren mag pas ná het opleveren van de beloofde nieuwbouw; in wijken waar het aandeel sociale huur nu al laag is wordt helemaal niet meer verkocht; de jaarlijkse verantwoording van toevoegen en afstoten moet transparanter, met een complete adressenlijst.

De kernvoorraad sociale huurwoningen moet weer gaan groeien. In bestemmingsplannen wordt voortaan vastgelegd welk minimumpercentage betaalbare woningen er moet zijn. Op gemeentelijke grond wordt dat 50%.

Jongerenwoningen van minder dan 30 m² tellen voortaan niet meer mee in de aantallen sociale huurwoningen.

Terughoudend met loten

Loting van sociale huurwoningen geeft mensen met een korte inschrijfduur kans op een woning. Maar dat gaat ten koste van mensen die soms al tien jaar wachten op een woning. De échte oplossing voor de lange wachtlijsten is meer sociale huurwoningen. Loten beperken we daarom tot studenteneenheden en het minst aantrekkelijke deel van de woningvoorraad, waar nu veel aanbiedingen geweigerd worden.

Wijkverbetering: samen met de bewoners

In de grote steden is er veel veryupping, ook in Utrecht. In wijken met goedkope woningen wordt er verdicht met duurdere huur- en koopwoningen onder het mom van 'wijkverbetering'. De bouw van nieuwe sociale huurwoningen blijft achter. Oorspronkelijke bewoners worden hierdoor uit de wijken gejaagd waar ze vaak al decennia woonden. Peperdure huurwoningen in de vrije sector dragen niet bij aan de leefbaarheid van een wijk. De meeste huurders willen er zo snel mogelijk weg verhuizen en bouwen geen binding op met hun omgeving.

De SP Utrecht pakt het anders aan: wijken waar plannen zijn voor 'wijkverbetering', zoals Overvecht en Kanaleneiland, ontwikkelen en renoveren we met en voor bestaande bewoners. Zij krijgen meer zeggenschap over de manier waarop overheidsmiddelen voor wijkverbetering worden besteed.

Grenzen aan de groei

Tot 2040 komen er als het aan de huidige coalitie ligt 100.000 inwoners bij. Dat groeitempo vinden wij te hoog, dan komt de kwaliteit in het gedrang. De SP is er voor om vooral binnen de stad bij te bouwen: Rijnenburg is in handen van projectontwikkelaars die daar vooral dure laagbouw willen bouwen; dat gaat de woningnood niet oplossen. Er is echter wel een grens aan deze verdichting, zeker als dat gepaard gaat met hoge woontorens. Bij het ontwikkelen van plannen moet ook beter naar bewoners van de wijk geluisterd worden. Zo heeft in Overvecht het bewonersplatform een alternatief bedacht voor de bouwplannen van de gemeente dat een serieuze kans verdient.

Actiever grondbeleid om speculatie aan te pakken

Met het neoliberale beleid sinds de jaren '80 heeft de overheid alle grip op de huur- en huizenprijzen losgelaten, waardoor deze naar bizarre hoogtes zijn gestegen. Koopwoningen zijn onbetaalbaar geworden voor de middeninkomens. De gemeente gaat daarom meer inzetten op het zelf verwerven van grond, waardoor er meer zeggenschap ontstaat over wat er gebouwd wordt.

Betaalbare huren, bevorderen doorstroming

Bij prestatieafspraken met woningbouwcorporaties zetten we in op lagere huurstijgingen dan het wettelijk maximum. Senioren die een grote sociale huurwoning achterlaten en doorstromen naar een kleinere, levensloopbestendige huurwoning, krijgen een verhuiskostenvergoeding, en de huur van de nieuwe woning is nooit hoger dan de oude.

Betaalbare koop beschermen tegen prijsstijging

Onlangs heeft de gemeenteraad besloten om een zelfbewoningsplicht in te voeren voor koopwoningen tot ca. €650.000. Dat is een eerste maatregel om opkoop door speculanten tegen te gaan. De SP wil dat bij nieuwbouw in de koopsector voortaan ook tweederde in een Koopgarant constructie verkocht wordt: dat biedt betere bescherming tegen prijsstijging bij doorverkoop.

Help verenigingen van eigenaren bij onderhoud/verbetering van hun woningen

In appartementen hebben eigenaren het vaak moeilijk om het gemeenschappelijk onderhoud en de financiering van verduurzaming van hun woningen te organiseren. De gemeente Utrecht gaat meer doen om VvE's te helpen hun huizen bij de tijd te houden. Daarbij horen ook zachte leningen aan huiseigenaren die anders niet mee kunnen doen bij noodzakelijke investeringen.

Leegstandsverordening om speculatieve leegstand te ontmoedigen

Huizen en andere panden die puur als investering gekocht worden staan soms langdurig leeg. Of worden met slechts enkele bewoners anti-kraak gebruikt. Dat is onacceptabel in een stad waar mensen op straat slapen. Er komt daarom een leegstandsverordening die leegstand belast. Leegstand en verpaupering boven winkelpanden wordt actief bestreden. Er worden mogelijkheden tot (studenten)huisvesting onderzocht. De antikraakwet wordt in bepaalde gevallen, wanneer er sprake is van langdurige leegstand, niet gehandhaafd.

Misstanden renovatie-in-bewoonde-staat oplossen

Renovaties zijn belangrijk om de woningvoorraad kwalitatief op peil te houden. Te vaak worden deze echter in bewoonde toestand uitgevoerd en moeten bewoners daardoor soms maandenlang in onmenselijke situaties leven. Bij de onderhandelingen over renovaties zijn de huurders niet opgewassen tegen de corporaties, waardoor ze aan het kortste eind trekken als het gaat om vergoedingen en voorzieningen. Om dit tegen te gaan zorgt de gemeente voor betere en eenduidige afspraken rond renovaties.

Voorkom huisuitzetting

Nog te vaak komt het voor dat huurachterstanden leiden tot huisuitzetting. Dit zijn altijd schrijnende situaties voor mensen en gezinnen die het juist al zeer moeilijk hebben. De gemeente zet daarom samen met de wooncorporaties alles op alles om uitzettingen te voorkomen door vroegtijdig signaleren en sanering van problematische schulden.

Huisvesting: ook voor pechvogels en arbeidsmigranten

Niet iedereen heeft altijd geluk in het leven. Sommige mensen komen op straat terecht door ontslag, echtscheiding of psychiatrische problemen. Het is belangrijk dat ook deze groep een fatsoenlijk dak boven het hoofd krijgt. Wij zijn voor kleinschalige opvangvoorzieningen verspreid over de stad (en de regiogemeenten), om concentraties van problemen te voorkomen.

Werkgevers die profiteren van arbeidsmigranten moeten verplicht worden om voor deze mensen ook fatsoenlijke huisvesting te verzorgen, in plaats van dit over de schutting te gooien bij de woningcorporaties.

Versterken positie huurders door uitbreiding Huurteam

Het op initiatief van de SP ingestelde huurteam, dat succesvol wantoestanden in de huursector bestrijdt, krijgt versterking met experts op het gebied van bouwkunde en vastgoed financiën. Het huurteam krijgt een pro-actievere rol toebedeeld en wordt een steun in de rug voor alle huurders in Utrecht.

Het is van belang dat woningcorporaties constant worden gedwongen om bezig te zijn met de belangen van hun huurders. De gemeente zorgt er daarom voor dat de huurdersvertegenwoordigingen van de woningcorporaties worden versterkt en geschoold. Het huurteam treedt hier op als onafhankelijke derde.

Bestrijd energiearmoede

De stijging van de gasprijzen vormt een grote financiële bedreiging voor ruim een half miljoen huishoudens in Nederland. Door hun slecht geïsoleerde woning gebruiken zij ongeveer 40% meer gas en 10% meer elektriciteit dan gemiddeld. Daardoor zijn zij een relatief groot deel van hun (lage) inkomen kwijt aan de energierekening.

Slecht geïsoleerde huizen maken we zo snel mogelijk energiezuiniger. Goed voor de huurder, goed voor de bouwsector en goed voor het milieu. Hierbij krijgen woningen met de laagste energielabels, E, F en G, prioriteit. Er worden hierover strengere prestatieafspraken gemaakt met de woningbouwcorporaties. In ieder geval wordt alle enkel glas in corporatiewoningen de komende vier jaar vervangen door HR+ dubbelglas. De gemeente ziet toe op het onderhoud van het corporatiebezit en de commerciële verhuurders en legt sancties op bij achterstallig onderhoud.

Studentenhuisvesting op orde

Het gebrek aan studentenkamers zorgt voor onbetaalbare huren en kamers van een onbehoorlijk slechte kwaliteit. Daarnaast werkt dit huisjesmelkerij in de hand, omdat studenten toch geen keus hebben.

De gemeente haalt alles uit de kast om het tekort aan woonruimte voor studenten op te lossen. We bouwen zoveel mogelijk kantoorgebouwen om tot studentenwoningen, we benutten locaties die voorlopig niet bebouwd worden en stimuleren het bijbouwen van studentenwoningen.

Huisjesmelkers pakken we aan. Kamerverhuurders werken met een gemeentelijke vergunning die wordt ingetrokken bij misstanden. Om kwalitatief acceptabele kamers tegen betaalbare huren te garanderen scherpt de gemeente de regels voor kamerverhuur aan en versterkt de controle op de naleving hiervan.

Een standaard voor een fatsoenlijke woning

In de grote steden aan de onderkant van de woningmarkt krimpt het beschikbare woonoppervlak per bewoner, zowel in de sociale als de particuliere huursector. Corporaties verkopen netto meer grote woningen dan ze bijbouwen. Wat er bij komt zijn vooral kleine appartementjes. En in de particuliere sector is het mini-appartement het favoriete verdienmodel voor de huisjesmelker.

Deze ontwikkelingen gaan ten koste van de leefbaarheid van woningen en wijken in Utrecht. Daarom stellen we een definitie en handhaving voor van een minimale standaard voor de grootte en kwaliteit van woningen. Daarbij moeten alle nieuw op te leveren woningen tevens voldoen aan de Utrecht Standaard Toegankelijk normering¹.

---

¹ <https://www.utrecht.nl/fileadmin/uploads/documenten/zorg-en-onderwijs/samenlevens-welzijn/toegankelijk/Utrecht-Standaard-Toegankelijk-januari-2017.pdf>

GROEI VAN DE STAD: WAAR EN VOOR WIE?

Het huidige stadsbestuur (GroenLinks, D66, Christenunie) wil Utrecht tot 2040 met 100.000 inwoners laten groeien. Dat kost 7,2 miljard euro aan publieke investeringen. Maar het is niet alleen een kwestie van huizen bouwen. Mensen moeten er ook nog in en uit kunnen. Zonder zicht op het geld voor de benodigde wegen, fietspaden en het openbaar vervoer gaat dit niet lukken. Los van de vraag of de stad met zo'n bevolkingstoename nog leefbaar blijft. Er is nog geen begin van zekerheid over het benodigde geld. Daarom is het verstandig ook een lager groeiscenario uit te werken. De Utrechters krijgen de kans zich over de groei uit te spreken. Dat is nog zwaar onvoldoende gebeurd.

De SP steekt de kop niet in het zand: heel veel mensen willen graag in Utrecht wonen. Daartoe willen wij eerst de mogelijkheden binnen de stad benutten en dan vooral rond knooppunten van openbaar vervoer. Leidsche Rijn afbouwen, aan de slag in de Merwedekanaalzone, de Cartesiusdriehoek, Papendorp, tussen station Lunetten en de Koningsweg, de spoorzones bij de Tweede Daalsedijk en de Kruisvaart. Ook moeten de mogelijkheden die er zijn voor woningtoevoeging in de bestaande bebouwing van naoorlogse wijken onderzocht en benut worden².

We houden onverkort vast aan de minimumeis van 35% échte sociale huur bij nieuwbouw. En in vrije sector reguleren we bij nieuwbouw en transformatie de huurvoorwaarden op basis van het dankzij de SP ingevoerde Actieplan Middenhuur³. Wij willen dat dit actieplan ook van toepassing wordt verklaard op het vrije sectorbezit van de woningcorporaties (via prestatieafspraken) en -zodra dit wettelijk kan- op de overige vrije sector in het middensegment.

Om extra woningbouw in Hoograven Zuid mogelijk te maken is het zaak dat er zo snel mogelijk een geluidswal langs de A12 komt. De huidige bewoners van de wijk moeten eindelijk af van die enorme geluidsoverlast.

Stationsgebied

Het stadsbestuur heeft eurotekens in de ogen als het gaat om woningbouw in het stationsgebied. Dat betekent vooral heel veel, heel hoog en heel duur. De zittende bewoners aan de Croeselaan kunnen erover meepraten. De SP blijft zich verzetten tegen de sloop van hun woningen. Het is op zich logisch om dicht bij het belangrijkste OV-knooppunt van het land te bouwen, maar ook hier zijn grenzen aan wat kan zonder dat het onleefbaar wordt.

Ook bij de ontwikkelingen in het stationsgebied houden we vast aan minstens 35% sociale huur mét een fatsoenlijk woonoppervlak. Als de woningbouwplannen van de Jaarbeurs ooit nog van de grond komen, dan moet ook de Jaarbeurs hieraan voldoen.

Binnenstad

De binnenstad is geen festivalterrein. Er wonen ook mensen. Er moet daarom een goede balans blijven tussen de belangen van de binnenstadbewoners enerzijds en horeca, toerisme en evenementen anderzijds.

Rijnenburg

De polder Rijnenburg is een fantastisch mooi, groen gebied, waarin tal van weidevogels hun leefgebied hebben. Projectontwikkelaars hebben een groot deel van de grond in handen en willen

---

² <https://www.nul20.nl/video/woningtekort-kan-grotendeels-worden-opgelost-bestaande-wijken>

³ <https://utrecht.sp.nl/nieuws/2017/06/wethouder-jansen-sp-stelt-paal-en-perk-aan-blokhokken>

daar vooral dure, grote laagbouwoningen bouwen voor de hogere inkomens. Om daar te bouwen is bovendien heel veel geld nodig voor nieuwe infrastructuur, wat er niet is. Dat zien we niet zitten.

We gaan sparen om een roeibaan in Rijnenburg mogelijk te maken. Goed voor de sporters en nodig voor de waterberging in dit laagste stukje Utrecht. De eventuele plaatsing van windmolens tussen Utrecht en Woerden zou gebundeld moeten worden met de A12 (zuidzijde).

De Uithof

De Uithof is gaandeweg steeds meer een 'gewone' wijk aan het worden. Met de bouw van studentenwoningen groeit de behoefte aan allerlei voorzieningen. De gemeente doet wat mogelijk is om het aanbod daaraan te vergroten. De enorme verbouwingsplannen die de Universiteit heeft voor de Uithof zijn een logische aanleiding om hierin een slag te maken.

We geven geen toestemming om te bouwen in het groen van het beschermde werelderfgoed van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Openbare toiletten

Er komen voldoende, gemakkelijk vindbare en goed toegankelijke openbare toiletten op plekken met veel recreatief of toeristisch gebruik, zoals de binnenstad en de parken.

ONDERWIJS

Onderwijs is de basis voor de ontwikkeling. Daarom is het zeer belangrijk dat ieder kind onderwijs van goede kwaliteit krijgt. Te vaak zien we dat het speelveld niet gelijk is. De achtergrond van ouders is bijvoorbeeld van grote invloed op de schoolloopbaan van hun kinderen. De gemeente heeft de taak om het onderwijs in Utrecht te faciliteren. De SP stelt zich ten doel om ervoor te zorgen dat geen enkel kind achterblijft.

Ongelijkheid in het onderwijs

Onderwijs is een basisrecht; het vormt de basis van de menselijke ontwikkeling. Daarom is het zo schrijnend dat we nog te veel ongelijkheid in het onderwijs zien. Er komt meer aandacht voor ongelijkheid in schooladviezen en de doorstroom naar vervolgopleidingen.

We willen iets doen aan de kloof tussen 'zwarte' en 'witte' scholen. Belangrijk is dat scholen die nu veel achterstandsleerlingen trekken ook aantrekkelijker worden voor kinderen zonder leerachterstand. We kunnen daarbij bv leren van de Nijmeegse aanpak.

We bestrijden stagediscriminatie actief door bijvoorbeeld anoniem solliciteren te verplichten. De gemeente en onderwijsinstellingen zijn er samen verantwoordelijk voor dat er voldoende stageplekken zijn.

Lerarentekort

Steeds vaker staan zogenaamde 'zij-instromers' voor de klas, alsof lesgeven geen vak is dat je hoeft te leren. We lossen het lerarentekort niet op door steeds weer lagere eisen te stellen aan onze onderwijzers. In plaats van de lat steeds lager te leggen, leiden we meer goede docenten op. De leraren in opleiding die in Utrecht studeren krijgen een vergoeding van de gemeente als zij bij een Utrechtse school stage lopen en starten met werken. Leraren mogen ook gratis parkeren in de omgeving van de school.

Onderwijshuisvesting

De huisvesting van het Utrechts onderwijs is een taak van de gemeente. Op dit moment is dat niet op orde. Wij willen dat de komende vier jaar in alle scholen onder verantwoordelijkheid van de gemeente de ventilatie in orde is.

We moedigen meervoudig gebruik van het schoolgebouw aan, zodat ook sportclubs, buurtverenigingen en dergelijke geïnteresseerden er een plek kunnen vinden. De gemeente bewaakt het overzicht en heeft een coördinerende rol hierin.

Leerlingenvervoer

Door uniforme regels sluiten de wensen van de praktijk niet altijd aan op de papieren werkelijkheid. De minimale afstand tussen school en thuis die soms gesteld wordt om gebruik te kunnen maken van het leerlingenvervoer is daar een voorbeeld van. Soms is er een goede school in de buurt, maar heeft de leerling toch vervoer nodig vanwege een beperking of de gezinssituatie. De gemeente draagt zorg voor leerlingenvervoer en past maatwerk toe. De grote bezuiniging op leerlingenvervoer die eerder is doorgevoerd, wordt teruggedraaid.

schoolzwemmen

Het is een kwestie van veiligheid dat iedereen in Nederland leert zwemmen. En het heeft grote voordelen om zwemles collectief te organiseren. De gemeente helpt scholen met de organisatie van het schoolzwemmen en rekent daar geen kosten voor.

Democratisch onderwijs

Medezeggenschapsraden van onderwijsinstellingen worden betrokken bij overleggen waar ook de gemeente aan tafel zit. Hoger onderwijsinstellingen die geen verplichte organen voor interne democratie hebben, zoals studentenraden, krijgen geen financiële steun van de gemeente.

Middelbaar Beroeps Onderwijs: koesteren

Ons gemeentebestuur besteedt veel aandacht aan de universiteit en de HBO-instellingen. Wij pleiten ervoor om meer bestuurlijke energie te investeren in het Middelbaar Beroeps Onderwijs. En zéker aan die opleidingen die we hard nodig hebben om de tekorten in de techniek en de zorg op te lossen. Het MBO is het fundament van ons beroepsonderwijs en hard nodig voor het oplossen van de grote uitdagingen voor de komende periode, zoals de vergrijzing en de klimaatverandering.

De gemeente biedt jaarlijks ook minstens 100 stageplekken aan MBO-studenten.

CULTUUR

De SP pleit voor een breed en toegankelijk cultuuraanbod. We willen meer geld aan cultuur en cultureel onderwijs besteden. Marktwerking en sponsoring zijn nooit een waarborg voor een kwalitatief en afwisselend aanbod aan cultuuruitingen. Om vermarkting en verschraving tegen te gaan moet de overheid, en specifiek ook de gemeente, toezien op een breed aanbod.

Kunst- en muziekonderwijs

Iedereen heeft recht op cultuureducatie en daarom maken we toegang tot kunst- en muziekonderwijs goedkoper en stimuleren we kunstzinnige en culturele initiatieven in de wijken. Ieder kind moet de kans hebben om een muziekinstrument te leren bespelen. Dit doen we onder meer door uitbreiding van door de gemeente gesubsidieerde muziek- en kunstscholen in de Utrechtse wijken, die werken met opgeleide, gecertificeerde docenten. Dit nieuwe en ook het bestaande onderwijs maken we laagdrempelig toegankelijk voor mensen met een kleine portemonnee. Zo vergroten we het aanbod van muziek- en kunstonderwijs dat toegankelijk is via de U-Pas.

Musea

Niet iedereen kan een Museumjaarkaart betalen. De gemeente maakt daarom met de musea die zij subsidieert afspraken over 1 dag/week gratis toegang voor U-pas houders. Daarnaast wordt bij gesubsidieerde musea de eis gesteld dat zij zich aantoonbaar inspannen om een breed publiek te bereiken.

Muziekbeoefening

We stimuleren muziekbeoefening door de beschikbaarheid van betaalbare oefenlocaties en kleine (pop)podia voor (amateur)muzikanten, gespreid over de stad. Deze locaties staan open voor een verscheidenheid aan muziekgenres. Ook rapmuziek vindt hier onderdak, waar veel jongeren in de stad nu een plaats voor zoeken om zich te kunnen uiten.

Vergunningverlening voor kleinschalige muziekkuitvoeringen wordt eenvoudiger.

Werkplaatsen

We moedigen het maken van kunst aan. We helpen initiatiefnemers om werkplaatsen op te richten, zoals een zeefdrukstudio of opnamestudio voor muziek. Deze studio's zijn voor zowel mensen zonder als met ervaring toegankelijk en vervullen daarmee ook een educatieve rol. Oefenlocaties zoals DB's en opnamestudio's als Studio Moskou vervullen bijvoorbeeld al een dergelijke rol.

Toegankelijke accommodaties in de wijken

De gemeente staat volop open voor initiatieven in de wijken en stelt gemeentelijke accommodaties tegen betaalbare tarieven beschikbaar. We scheppen ruimte voor culturele initiatieven door complexiteit in de regelgeving en onnodige bureaucratie bij het verlenen van vergunningen weg te nemen. Leegstaande panden in winkelgebieden en op bedrijventerreinen komen beschikbaar als broedplaats en expositieruimte voor (amateur)kunst.

Bibliotheken

Bibliotheken horen thuis in de wijken en moeten voor iedereen toegankelijk zijn. Niet alleen om boeken en andere media te lenen, of om een tijdschrift te lezen maar ook voor culturele activiteiten

voor de buurt. Dat verhoogt het gebruik van de ruimten en verlaagt de drempel om lid te worden. Buurtinitiatieven in de lokale bibliotheken worden gesteund uit het initiatievenfonds.

Monumentaal erfgoed

Onze monumenten zijn een belangrijk onderdeel van het maatschappelijk kapitaal van de stad. Daar moeten we zuinig op zijn. Natuurlijk door voldoende geld te reserveren voor onderhoud en renovatie van de monumenten die ons eigendom zijn, zoals de Domtoren en het stadhuis. Maar ook door andere eigenaren van monumenten te helpen - en zo nodig achter de vordden te zitten - bij het behoud van dit erfgoed. Een belangrijke opgave daarbij is om in de komende jaren een betaalbare strategie te ontwikkelen voor de verduurzaming van het Utrechtse monumentaal erfgoed, met respect voor hun historische structuur.

SPORT

Sport en bewegen dragen bij aan de gezondheid van mensen. Dat blijkt uit tal van onderzoeken. We zouden extreem veel (maatschappelijke) kosten besparen op bijvoorbeeld de zorg als er meer gesport zou worden. We stimuleren sport en bewegen daarom op alle mogelijke manieren en kijken daarbij wat werkt. Het budget voor sport groeit op zijn minst evenredig mee met de groei van de stad.

Uitgangspunt is dat zoveel mogelijk mensen sporten. Sportbudget wordt alleen besteed aan breedtesport. Bij topsportevenementen die de gemeente subsidieert (uit algemene middelen of economie budget) wordt altijd de afweging gemaakt of en zo ja hoe het evenement een bijdrage kan leveren om nieuwe groepen aan het sporten te krijgen.

Bewegen in de openbare ruimte

Wandelen en fietsen zijn de meest voorkomende vormen van bewegen. Als mensen vaker op de fiets of te voet gaan winkelen, sporten of werken houden ze automatisch de conditie op peil. Het vermindert ook nog eens de luchtvervuiling en het ruimtegebruik door het verkeer.

We gaan door met de aanleg van aantrekkelijke wandel- en fietsroutes in de stad en naar onze buurgemeenten, bij voorkeur met laanbeplanting en, waar nodig, geluidswallen. We maken zoveel mogelijk kruisingsvrije routes.

Bij periodieke opknopbeurten van parken en groenstroken benutten we de kansen om deze mede te gebruiken voor sport en spel, inclusief de urban sports. In buurten met weinig groen en speelruimte wordt dat tekort op een natuurlijke moment weggewerkt.

Sportverenigingen: meer ruimte voor zelfbeheer

Sportverenigingen verdienen de steun van de gemeente bij de realisatie van hun ambities. Clubs in de wijken die het goed doen krijgen meer ruimte voor zelfbeheer en optimalisatie van het gebruik van hun accommodatie.

Sportaccommodaties

De accommodaties moeten in orde zijn. Tegelijkertijd kunnen we meer doen met de vierkante meters die we hebben. Sportclusters kunnen effectief en handig zijn, maar we moeten de wensen van de betrokken organisaties daarbij aan de voorkant ophalen en zwaar mee laten wegen.

Bij elke basisschool en middelbare school hoort een gymzaal en elke leerling moet gymnastiekles krijgen. Gymzalen kunnen na schooltijd benut worden om extra sportactiviteiten voor kinderen aan te bieden of door ze te verhuren aan sportclubs voor een lage prijs.

Bij nieuwbouw en renovatie wordt iedere accommodatie toegankelijk voor mensen met een beperking. We volgen daarvoor de richtlijnen van Utrecht Standaard Toegankelijk.

Verenigingen die sport aanbieden in 'daluren', wanneer er minder deelnemers zijn, krijgen daarvoor subsidie, zodat ze lagere prijzen kunnen rekenen.

INTEGRATIE, RE-INTEGRATIE EN SOCIALE RECHTVAARDIGHEID

Bij de SP hebben wij het motto: ‘niet apart, maar samen’. Utrecht heeft als gemeente veel te bieden en iedereen moet daar een deel van kunnen uitmaken. Toch zien wij dat veel mensen het moeilijk vinden om te integreren in de samenleving door een gebrek aan gemeentelijke voorzieningen. Dat gaan wij veranderen.

Opvang en integratie van vluchtelingen

De onmenselijke gang van zaken in Afghanistan heeft geleid tot een toename van vluchtelingen. Utrecht levert zijn bijdrage aan de opvang, bij voorkeur in de vorm van kleinschalige locaties. Daarmee bevorderen we de integratie in de wijken. De gemeente gaat ook meer samenwerken met Vluchtelingenwerk West en Midden-Nederland om Utrecht veilig en leefbaar te maken voor vluchtelingen en asielzoekers.

Er komt een afleverlocatie waar mensen overtollige of tweedehands meubels kunnen doneren voor het inrichten van woningen.

Bed, bad en brood

Ook uitgeprocedeerde asielzoekers die nog niet kunnen terugkeren naar het land van herkomst hebben recht op een menswaardig bestaan. Daarom behouden zij ondersteuning van de gemeente onder de noemer “bed, bad, en brood”.

Taal- en inburgeringsonderwijs

We laten taal- en inburgeringsonderwijs niet over aan de markt. Dit leidt aantoonbaar tot slechte resultaten. We maken onderwijs voor inburgeraars en andere nieuwkomers, zoals internationale studenten, een publieke voorziening. De onderwijstaak wordt weer uitbesteed aan het ROC, waar goede kwaliteit geleverd wordt en het slagingspercentage zeer hoog is.

Toegankelijkheid

Publieke ruimtes zouden van iedereen moeten zijn. Toch zijn er in Utrecht veel plekken die moeilijk of niet bereikbaar zijn voor mensen met een beperking. Daardoor worden sommige mensen uitgesloten van deelname aan onderdelen van de samenleving. De gemeente blijft zich inzetten om de doelen van de agenda “Utrecht Standaard Toegankelijk” te realiseren. Allereerst in zijn eigen gebouwen en de openbare ruimte. Maar ook door semi-publieke instellingen en bedrijven aan te spreken op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Tolken gebarentaal

Dove en slechthorende mensen dienen, net als iedereen, toegang te hebben tot alle voorzieningen in Utrecht. De gemeente zorgt er daarom voor dat dove en slechthorende Utrechters gratis hulp kunnen krijgen van een tolk Nederlandse gebarentaal wanneer dat voor hen nodig is.

Digitale informatieverstrekking

Het digitaal verstrekken van informatie is voor de gemeente een handige manier om mensen te bereiken. Maar niet iedere inwoner kan daar even gemakkelijk mee uit de voeten. Daarom maken we het digitale domein zo toegankelijk mogelijk en wordt er altijd een alternatief communicatiemiddel aangeboden voor de mensen die dat willen.

Opvang en re-integratie dak- en thuislozen

Het aantal mensen dat dak- of thuisloos is, is de laatste jaren enorm toegenomen. Volgens de principes van 'Housing First' is het in de hulp aan mensen die dakloos zijn geworden allereerst belangrijk dat zij weer woonruimte verkrijgen. Daarna wordt onder begeleiding gewerkt aan het oplossen van problemen. Dit is een succesvolle werkwijze. Ook is er veel meer doorstroom gewenst uit de opvang naar zelfstandige (begeleide) woonruimte. De gemeente zet daarom sterk in op het maken van afspraken met woningcorporaties en opvangvoorzieningen, zodat er meer gepaste woningen komen voor dak- en thuisloze mensen.

Bij re-integratie is het vinden van werk ook een belangrijke succesfactor. De gemeente kan daar een bijdrage aan leveren in de vorm van 'social return' bij gemeentelijke aan- en inbestedingen.

Gratis nachtopvang

Te vaak nog moeten dakloze mensen bedelen om genoeg geld te hebben om te kunnen overnachten in een opvanglocatie. Voor de gemeente is € 4,50 voor een overnachting met ontbijt weinig geld, maar voor iemand zonder inkomen of een (gedeeltelijke) daklozenuitkering is dit vaak onbetaalbaar. We zorgen er daarom voor dat de gemeente alle overnachtingskosten volledig vergoedt.

Antidiscriminatie agenda

De gemeente zal zich houden aan de plannen die zijn vastgelegd in het Utrechtse Antidiscriminatie-agenda. Ook zal de gemeente goed luisteren naar het advies van betrokken organisaties over hoe dit aangescherpt kan worden om betere resultaten te leveren.

LHBTI+-rechten

De gemeente moet een inclusief beleid voeren voor mensen uit de LHBTI+-gemeenschap. Geweld tegen LHBTI+-mensen moet bij de kern worden bestreden, We stimuleren dat de alle Utrechtse scholen voorlichting geven over gender en seksuele diversiteit.

Anti-racisme

Racisme is onacceptabel in onze gemeente, discriminerende organisaties worden hard aangepakt en beboet. De gemeente toont ook een zero tolerance beleid op eigen werknemers die racistisch en/of discriminerend gedrag vertonen.

OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Alle mensen in Utrecht hebben recht op veiligheid. De SP wil een gevarieerde aanpak: een betere inzet van politie, justitie en hulpverlening in de wijk, een verbetering van het leefklimaat en de samenhang in de wijken, effectieve misdaadpreventie, waaronder een aanpak van ondermijnende criminaliteit, en een progressief drugsbeleid.

Veiligheid in de wijk

De buurt wordt weer de hoeksteen van het veiligheidswezen. In een optimale situatie kennen en vertrouwen de buurt en wijkagent elkaar wederzijds. Dan moet die wijkagent wel voldoende tijd krijgen om een goed sociaal netwerk op te bouwen.

De politie wordt op straat en online benaderbaar voor mensen. Met spreekuren in wijkbureaus en buurthuizen heeft iedere wijkagent een basis middenin zijn werkterrein en is er een laagdrempelige plaats voor bewoners om langs te komen voor aangiftes, tips of vragen.

Een veilige wijk is méér dan voldoende en bereikbare politie. Het begint met schoon, heel en veilig. Verwaarlozing creëert onveiligheid. Als de rotzooi op straat ligt, de verlichting niet werkt en de ramen van het portiek in scherven liggen, wordt daarmee de toon gezet voor hoe mensen daar samenleven. Andersom: in een buurt waar mensen graag buiten komen en voldoende voorzieningen zijn om elkaar te ontmoeten heeft criminaliteit minder kans.

Intensiver zorg verwarde personen

Politieoptreden is niet altijd de beste aanpak bij een kritieke situatie. Veel vaker kan de-escalerend worden opgetreden of is het beter op zijn plaats om een maatschappelijk werker op een situatie af te sturen dan een politieagent. Waar politie nodig is, stimuleren we samenwerking van politie en GGZ in teamverband.

Om multi-problemen, waaronder 'verwarde personen', slagvaardig te kunnen aanpakken en mensen actief op te zoeken, worden weer vormen van casusoverleg georganiseerd tussen wijkteams, woningcorporaties, politie en GGZ. Hierdoor ontstaan ook korte lijnen om elkaar tussendoor direct te kunnen inschakelen, zoals mogelijk was in de vroegere lokale zorgnetwerken. Belangrijk hierbij is dat de nadruk op zorg ligt, zonder veiligheid uit het oog te verliezen.

Nadruk op preventie

Voorkomen is beter dan genezen, dat geldt ook voor criminaliteit. In haar veiligheidsbeleid geeft de gemeente prioriteit aan bijvoorbeeld de bestrijding van geweld achter de voordeur, waaronder ouderenmishandeling, huiselijk geweld en kindermishandeling. Een dergelijk preventieprogramma kan alleen effectief zijn als er een goede samenwerking bestaat tussen slachtoffers, zorg, handhaving en onderwijs.

Als preventie niet effectief is en veiligheidsmaatregelen moeten worden ingezet, mogen deze zich niet richten op de onschuldige burger. Een samenscholingsverbod gericht op veelplegers kan bijvoorbeeld wel effectief zijn, net als straatverboden of weekendstraffen voor veroordeelde relschoppers.

De ervaring leert dat camera's soms een bijdrage kunnen leveren aan de opsporing van daders. Ook gaat er enige preventieve werking van uit. Wij zijn er voorstander van om de inzet van camera's altijd af te stemmen met belanghebbenden in de directe omgeving en in te passen in een breder veiligheidsprogramma.

Privatisering van veiligheidstaken: niet doen!

Door bezuinigingen in het verleden is de politie overbelast. Sommige partijen pleiten er daarom voor om bepaalde politietaken over te laten aan particuliere beveiligingsdiensten. Dat ondermijnt volgens ons de rechtsbescherming en rechtsgelijkheid van onze inwoners, dus zijn wij daar tegen.

NATUUR & MILIEU

Utrecht is een mooie, groene stad. Maar sommige wijken zijn kariger bedeed, daar moeten we op natuurlijke momenten - bijvoorbeeld bij transformatie van oude bedrijventerreinen - verbetering in brengen. Groen en blauw passen prima bij elkaar. Het uitbreiden van de waterberging in en rond de stad vanwege de klimaatverandering is ook een kans om nieuwe natte natuur in en rond de stad te ontwikkelen. Wij zijn voorstander van de voortzetting van het beleid op het gebied van flora, fauna en dierenwelzijn, ontwikkeld door een SP-wethouder in de vorige collegeperiode.

De overgang naar duurzame energie is een zaak die iedereen aangaat en de gemeente heeft hierin dan ook een voortrekkersrol: voor de verduurzaming van de eigen activiteiten én bij het helpen van onze inwoners om hun woning te verduurzamen.

Wij staan voor klimaatrechtvaardigheid, waarbij de vervuiler betaalt. En de grote vervuiler dus het meeste betaalt.

Energiezuinige huizen & van het gas af

De simpelste en vaak ook goedkoopste manier om te verduurzamen is minder energie te verbruiken. Daarom komt er veel meer inzet op isolatie van woningen. Dat schept werk, scheelt uitstoot en is goed voor de portemonnee van de bewoners. De gemeente neemt het voortouw in het energiezuiniger maken van huizen.

De gastransitie gaat niet ten koste van de arme huishoudens, maar iedereen in Utrecht krijgt een mogelijkheid om kostenneutraal hun energieaansluiting te moderniseren.

Aanpassing aan de klimaatverandering

We maken plannen voor klimaataanpassingen in de stad, vooral voor wateroverlast en hittestress. Met inbegrip van een aanpak van voortuinen en binnenterreinen, die nu vaak volslibben met aanbouwen en tegels. We bevorderen ook klimaatonderwijs op Utrechtse scholen.

We beschermen en bevorderen de biodiversiteit in de stad door gebruik te maken van inheemse boom- en plantensoorten.

Lichtvervuiling, waar mensen, dieren en planten last van kunnen ondervinden, wordt geminimaliseerd.

Beheer landgoederen

We verzetten ons met hand en tand tegen de verbreding van de A27. Het plan om extra rijbanen aan te leggen is een duur prestigeproject dat desastreuze gevolgen heeft voor de natuur en de luchtkwaliteit.

Op alle Utrechtse landgoederen (Amelisweerd, Rhijnauwen en Haarzuilens) zetten we ons in voor het terugdringen van de auto en voor duurzame landbouwactiviteiten in het gebied.

Zuinig op ons groen

Groen in de stad bevordert de gezondheid, leefbaarheid en luchtkwaliteit. Daarvoor is goed beheer van parken noodzakelijk. Bij bouwprojecten zetten we in op voldoende openbaar en semi-openbaar (=collectief beheerd en planologisch beschermd) nieuw groen, bijvoorbeeld in het stationsgebied. Er wordt niet geknabbeld aan de randen van parken om een gat op de begroting te dichten. We handhaven strikt de bestaande herplantingsplicht na bomenkap voor bouwprojecten.

Dierenwelzijn

We staan geen evenementen met levende dieren toe, zoals circussen, braderieën en levende kerststallen.

We bieden ruimhartig ondersteuning aan de dierenopvang en dierenambulances.

Groen- en oeverbeheer houden rekening met de leefomstandigheden van vogels, insecten, vissen en ongewervelden. Soms is niets doen het beste beheer.

We beschermen bedreigde dieren in de stad beter, zoals egels, vleermuizen en vlinders. Voor de met uitsterven bedreigde bijen en insecten wordt een apart plan van aanpak gemaakt: zij zorgen tenslotte goeddeels voor de instandhouding van het groen.

Overlastgevende dieren, vogels en insecten bestrijden we op een diervriendelijke manier. Doden heeft geen zin, omdat de populatie zich snel weer aanvult. We lichten Utrechters beter voor over preventieve maatregelen tegen overlast.

Milieuhandhaving

Grote gemeenten zijn verantwoordelijk (bevoegd gezag) voor veel vormen van milieuhandhaving. De naleving van de wet hangt af van de pakkans en de hoogte van de straf bij overtreding. Utrecht blijft voldoende middelen investeren om de pakkans op peil te houden en legt bij herhaalde overtredingen altijd sancties op, in plaats van het te laten bij een waarschuwing.

Verbeter de luchtkwaliteit

De controle op de luchtkwaliteit in de wijken wordt geïntensiveerd.

ECONOMIE, WERK & INKOMEN

Banen van de toekomst

Het economisch beleid van Utrecht drijft teveel met de stroom mee: het versterkt de ontwikkeling naar nóg meer commerciële dienstverlening en nóg meer distributiecentra. Aan de onderkant van de arbeidsmarkt leidt dat tot steeds meer wegwerpbanen, in plaats van de werkgelegenheid van de toekomst te bevorderen. Bv. bedrijvigheid op het gebied van duurzame mobiliteit en gezondheidstechnologie. In verband daarmee is het ook belangrijk dat het Middelbaar Beroeps Onderwijs beter toeleidt naar de beroepen van de toekomst.

Utrecht is geen tweede Amsterdam

Utrecht is een mooie stad. Daar is geen stadspromotie voor nodig. Een concurrentiestrijd voor toeristen is op de lange termijn alleen voordelig voor de reclamebureaus. Het budget voor stadspromotie kan dan ook fors omlaag. Het vrijgekomen geld zetten we in voor zaken waar iedere Utrechter wat aan heeft

Minimumloon naar € 14

Bij een fatsoenlijke baan hoort een fatsoenlijke beloning. De SP steunt de Voor14 campagne van de FNV. De gemeente heeft als werkgever een voorbeeldfunctie en voert per direct een minimumloon in van 14 euro per uur. Bij aanbestedingen stelt de gemeente een minimumloon van 14 euro als harde eis.

Minder flexbanen

Flexwerk zorgt voor veel onzekerheid bij werknemers. De gemeente neemt daarom zoveel mogelijk mensen in vaste dienst aan. Tijdelijke contracten worden slechts toegestaan in situaties waarin aantoonbaar sprake is van piekbelasting. Ook wordt medewerkers na drie tijdelijke contracten altijd een vaste baan aangeboden.

Tegengaan Flitsbezorgers

Flitsbezorging is een relatief nieuwe ontwikkeling. Het bezorgen van boodschappen binnen tien minuten is een nieuwe ontwikkeling binnen de consumptiemaatschappij die zorgt voor slechte arbeidsomstandigheden voor de fietskoeriers, zorgt voor gevaarlijke verkeerssituaties en bovendien het stadsbeeld verslechterd. De gemeente zal flitsbezorging zo veel mogelijk weren uit de stad en in ieder geval alle reclame-uitingen verbieden.

Sociaal ontwikkelingsbedrijven

De SP landelijk wil dat mensen met een arbeidsbeperking terecht kunnen in een Sociale Werkvoorziening 'nieuwe stijl', ofwel een Sociaal Ontwikkelbedrijf. Mensen met een arbeidsbeperking hebben net zoveel recht op werk als ieder ander. Utrecht zou ook het voortouw moeten nemen voor een landelijk dekkend netwerk van Sociaal Ontwikkelbedrijven. Ieder werk moet lonen, daarom ondersteunen we dat er een nieuwe Cao komt voor mensen op een beschutte werkplek.

Wij zorgen voor meer banen voor deze doelgroep, bijvoorbeeld bij verduurzamingsprojecten en groenonderhoud.

Inbestedingen en aanbestedingen

Gemeentelijke aanbestedingen knippen we op, zodat kleine en middelgrote bedrijven een eerlijke kans krijgen. In aanbestedingen wordt de toepassing van Cao's geëist, ook bij onderaannemers. Voor het onderhoud, catering en schoonmaken van het stadhuis en het stadskantoor doen wij niet aan aanbesteden, maar aan 'inbesteden' en komen mensen direct in dienst van de gemeente.

VERKEER EN MOBILITEIT

De centrale ligging en goede bereikbaarheid is een van de kwaliteiten van de stad. De keerzijde is dat met name de autowegen en een aantal verbindingswegen met buurgemeenten een negatief effect hebben op de leefbaarheid, door de luchtvervuiling en geluidsoverlast. Wij zijn voorstander van het verhogen van het aandeel fiets en openbaar vervoer bij de verplaatsingen binnen de stad en tussen Utrecht en de buurgemeenten, om de leefbaarheid te verbeteren en tegelijkertijd de bereikbaarheid op peil te houden. De investeringen in het fietsnetwerk worden wat ons betreft geïntensiveerd en het openbaar vervoer in de stad en de regio anders georganiseerd. Schijnoplossingen die de vervuiling alleen maar verplaatsen, zoals een milieuzone, wijzen we af.

Fietsen

Het hoofdfietsnet wordt verder uitgebreid, met inbegrip van veilige en comfortabele fietsroutes naar de buurgemeenten. Het netwerk gaat beter aansluiten op bestaande en nieuwe knooppunten. We blijven investeren in goede fietsenstallingen in en bij gebouwen. Een kans daarvoor is het hergebruik van parkeergarages die nu een lage bezettingsgraad hebben. Het gebruik van de OV-fiets voor forensen blijven we stimuleren.

In de stad: 30 km

De verkeersveiligheid in de stad is gediend bij een maximale snelheid van 30 km/uur, met uitzondering van wijkontsluitingswegen met vrijliggende fietspaden. Het zal ook een bijdrage leveren aan de leefbaarheid en de animo om meer te fietsen. Daar zijn we dus voor.

Openbaar vervoer

Utrecht heeft de mazzel dat we een spoornet hebben dat ook een belangrijke functie heeft voor het lokale en regionale openbaar vervoer. Dat kan in de komende tijd nog beter benut worden. Maar dat is niet voldoende om een goed alternatief te vormen voor de auto.

We reorganiseren de busverbindingen van Utrecht. Er komen hoogfrequente ringlijnen en nieuwe, snelle busverbindingen tussen de belangrijkste woon- en werkkernen. Ook komen er nieuwe openbaar vervoer knooppunten, onder andere bij de stations Overvecht, Lunetten, Zuilen en Leidsche Rijn, en in De Uithof. Een groot deel van de openbaar vervoer reizigers tussen de wijken in de stad en de randgemeenten zal niet meer via Utrecht Centraal hoeven reizen. Daarnaast verdient iedere buurt fijnmazig en frequent openbaar vervoer.

Qbuzz wordt een regionaal overheidsbedrijf, waarvan de aandelen in handen zijn van de gemeenten en de provincie.

Om de bezettingsgraad van het openbaar vervoer te verbeteren, verlagen we het tarief buiten de spits. Voor reizigers met een U-pas en reizigers tot 12 jaar en vanaf 65 jaar is het openbaar vervoer gratis.

Tram/metro: te duur, te grofmazig, te inflexibel

De ervaring met de sneltram naar Nieuwegein heeft aangetoond dat een tram helemaal niet per definitie beter openbaar vervoer biedt dan de bus. De afstand tot de haltes is veel groter dan bij de bus, je moet vaker overstappen en bij een ongeluk op een kruising ligt het hele vervoer plat. Ook zijn de kosten voor infrastructuur en exploitatie hoog. Voor metroverbindingen geldt dat nog sterker.

Zeker met elektrische bussen kan je fijnmaziger en emissieloos openbaar vervoer aanbieden. De technische ontwikkelingen met autonoom rijden zullen dit proces waarschijnlijk nog versnellen. Wij

vinden het investeren van véél belastingeuro's in trams en metro's op dit moment dan ook onverstandig.

Autoverkeer

Onze oplossing voor slechte, ongezonde luchtkwaliteit? Het gebruik van fiets en openbaar vervoer wordt in de stad minstens zo snel als de auto. Ook voor de randgemeenten wordt de reistijd tussen enerzijds auto en anderzijds fiets en openbaar vervoer verbeterd, waar nodig door het herverdelen van schaarse ruimte.

We stoppen met het organiseren van nieuwe en langere files door dom ruimtelijk en economisch beleid.

De A27 wordt niet verbreed. We steunen de 'bestaande bak' variant, ontwikkeld door de Kracht van Utrecht. De noordelijke randweg wordt alleen aangepakt als de kruisingen ondergronds kunnen worden uitgevoerd. Wat ons betreft wordt een deel van het budget dat was uitgetrokken voor de verbreding van de A27 hiervoor ingezet.

De maximumsnelheid op de gehele lokale snelwegring (A2-A12-A27-noordelijke randweg) wordt 80 km per uur. We maken een geluidswal langs de A12 aan de zuidkant van Hoograven.

DEMOCRATIE EN ZEGGENSCHAP

Democratie is méér dan af en toe een kruisje zetten in een stemhokje. Al moet u dat zeker doen. Overheden hebben de plicht om hun burgers in een zo vroeg mogelijk stadium actief te betrekken bij alle besluiten die hen raken. Om volop ruimte te bieden aan initiatieven vanuit de bevolking, in plaats van alleen de rode loper uit te rollen voor plannen van het bedrijfsleven. Bij die ruimte hoort ook voldoende financiële ruimte, bv. in de vorm van het initiatievenfonds.

Bij democratie hoort ook transparantie: inwoners van onze stad moeten zo eenvoudig mogelijk informatie kunnen ophalen over alle zaken waar de gemeente mee bezig is. Leesbare informatie in recht voor zijn raap Nederlands.

Utrecht besteedt veel belastinggeld aan participatie en communicatie. Wat ons betreft moet daar kritisch naar gekeken worden: te veel inwoners vinden dat die participatie niet leidt tot meer zeggenschap. Misschien dat in dit geval simpeler (en goedkoper) kan leiden tot méér betrokkenheid en zeggenschap. Daar willen we ons de komende vier jaar voor inzetten.

Participatie

Het is goed als onze inwoners meedenken over ontwikkelingen in de stad. Niet alleen door de reageren op uitgewerkte plannen van het gemeentebestuur, maar ook door in een vroeg stadium mee te denken over de uitgangspunten van het beleid. Wij zien drie belangrijke verbeterpunten in de manier waarop de participatie nu georganiseerd is. Allereerst is de betrokkenheid in wijken met vooral hoogopgeleide inwoners veel hoger dan in de overige wijken. Dat heeft volgens ons mede te maken met de organisatievormen van participatie, die vooral aansluiten bij mensen die ervoor doorgeleerd hebben.

Een tweede knelpunt is de afwezigheid van outsiders bij het debat over ruimtelijke ontwikkelingen. Bij inbreidingsprojecten in de stad zijn omwonenden goed georganiseerd, terwijl de woningzoekenden die belang hebben bij een betaalbaar dak boven hun hoofd nog niet bekend zijn. Het gevolg is dat de discussie nogal eenzijdig gevoerd wordt met de insiders.

Een laatste knelpunt is dat de kaders voor participatie vaak onduidelijk zijn. Wat zijn harde uitgangspunten en waar kan het debat over gaan? Daarover zou je van meet af aan helder over moeten zijn.

Wijkplatforms

De wijkplatforms die in de plaats gekomen zijn van de wijkraden zijn vaak ondoorzichtig georganiseerd en een bliksemafleider voor inspraak waar het college niks mee doet. Deze organen kunnen een luis in de pels zijn voor de gemeente, maar moeten niet verworden tot hobbyclubs zonder mandaat. Het nut en kracht van de wijkplatforms staat en valt bij wie er in zitten.

Wat ons betreft is de kerntaak van de wijkplatforms: het tijdig signaleren van ontwikkelingen die voor de wijk van belang zijn en het betrekken van de bewoners bij het debat erover.

Minder communicatie adviseurs

Twintig jaar geleden riep Leefbaar Utrecht: we moeten het aantal communicatieadviseurs halveren. Daar waren wij het van harte mee eens. Bestuurders en inhoudelijk verantwoordelijke ambtenaren moeten zélf in staat zijn om hun plannen uit te leggen. Een tussenlaag van communicatie adviseurs die uitsluitend bezig is met de verkoop van beleid ontnemt de bevolking en de media de mogelijkheid om degenen die écht gaan over het beleid aan de tand te voelen.

Slim melden, maar dan ook snel actie

Dienstbaarheid staat of valt met bereikbaarheid. De gemeente heeft een callcenter waar mensen terecht kunnen met vragen en een APP Slim Melden waar je met een paar drukken op de knop kan doorgeven dat het speeltoestel om de hoek kapot is.

Dat is mooi, maar het is zaak dat daarna ook de afhandeling goed georganiseerd is. Dat kan volgens ons beter. De gemeente moet bewaken dat de doorlooptijden voor de afhandeling van meldingen omlaag gaan. Ook de gemeenteraad moet daar beter zicht op krijgen.

Samenwerking in de regio

Utrecht is geen eiland. Veel oud-inwoners van onze stad wonen inmiddels in de regio. Veel inwoners van de regio werken in de stad. Het is van groot belang dat het beleid van de regiogemeenten past binnen gemeenschappelijke kaders, zodat de gemeenten elkaar versterken in plaats van tegenwerken. Samenwerking is ook essentieel om de kans op cofinanciering door het Rijk voor regionale plannen te vergroten.

De democratische legitimatie van de regionale samenwerking U10 is volgens ons gebrekkig: gemeenteraden hebben te weinig zicht op wat er door bestuurders bedisseld wordt, maar ze hebben ook de neiging om alleen vanuit de eigen positie te denken.

Wij zijn er voorstander van om regelmatig over de grote sociaal-economische en ruimtelijke thema's in de regio openbare debatten te organiseren om dit democratisch gat kleiner te maken.

Zuinig met gemeenschapsgeld

Overheden geven veel belastinggeld uit, daar moet je zuinig mee zijn. Politieke partijen in de gemeenteraad zouden ook kritisch moeten kijken naar hun eigen kosten. De SP stort al jaren een deel van de vergoeding voor fractieondersteuning terug. De afgelopen vier jaar ging dat gemiddeld om € 30.000.

FINANCIËN EN BELASTINGEN

De gemeente Utrecht heeft meerdere heffingen die bestaan uit vaste bedragen, die eender zijn voor alle huishoudens. Dit is een belastingsysteem waarbij de mensen die weinig verdienen een hoger percentage van hun inkomsten moeten uitgeven. Dit gaan wij veranderen. Voor de SP is solidariteit het belangrijkste uitgangspunt bij het heffen van belastingen: de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten.

Lagere rioolrechten en afvalstoffenheffing

Het vaste bedrag van de rioolheffing en de afvalstoffenheffing is oneerlijk. Een huishouden van twee mensen met een goede voltijd baan betaalt evenveel als een gezin wat afhankelijk is van één inkomen, omdat één van de ouders de kinderen moet verzorgen.

Voor huiseigenaren gaan wij de twee heffingen daarom samenvoegen in één progressieve heffing: de Combi-heffing. Dit is een percentage van de WOZ-waarde dat ook meestijgt met de waarde. Hoe hoger de WOZ-waarde, hoe hoger het percentage. Dat is ook logisch gezien de hogere kosten voor vuilnis ophalen en riolering in deze wijken die een lagere dichtheid hebben. De Combi-heffing wordt, net als de huidige rioolheffing, niet bij de huurder afgerekend maar bij de eigenaar en staat los van wat voor huishouden het is. Op deze manier betalen huurders geen afvalstoffenheffing meer, gaat de meerderheid van de huiseigenaren minder betalen en een minderheid van sterk vermogende Utrechters meer.

Hogere onroerendezaakbelasting (OZB) voor de rijkste Utrechters

Voor de rijkste Utrechters hebben baat bij een lage OZB. Daarom wordt de OZB progressief, net als de Combi-heffing. Eigenaren van onroerende zaken met een hogere WOZ-waarde gaan een hoger percentage betalen dan eigenaren en gebruikers van onroerende zaken met een lagere WOZ-waarde. Voor de meeste Utrechters zal het bedrag omlaag gaan, maar voor de rijkste zal het fors omhoog gaan. Dit zorgt ervoor dat de inwoners die meer kunnen bijdragen ook meer zullen bijdragen.

Hondenbelasting: afschaffen

Er zijn duizenden voorbeelden te noemen van dingen die de maatschappij belasten, maar die niet belast worden. Dat er wel een hondenbelasting is, lijkt daarom op willekeur. Het is ook een bijzonder inefficiënte belasting: meer dan een derde van de inkomsten wordt al uitgegeven om het geld te innen. Daarnaast bestaat er door deze belasting bij sommige hondenbezitters het idee dat uitwerpselen niet hoeven te worden opgeruimd, omdat er al voor wordt betaald. Voor sommige mensen zijn honden ook belangrijk voor hun mentale gezondheid. De hondenbelasting wordt daarom afgeschaft.

Investeer begrotingsoverschotten in projecten van algemeen belang, niet in belastingverlaging

Omdat lokale belastingen worden gebruikt voor het algemeen belang, worden overschotten op de begroting niet gebruikt om belastingen te verlagen, waar vooral de rijkste Utrechters van zouden profiteren, maar worden deze gebruikt om de stad voor iedereen beter te maken.

Een transparante gemeente

De gemeente gaat veel meer doen om haar financiële beslissingen transparanter te maken. Alle uitgaven worden makkelijk in te zien en bij vragen van raadsleden of burgers komt er altijd een verdere toelichting.